CONSIDERENTE PRIVIND INSTITUȚIA EXCLUDERII PROBELOR LA FAZA DE URMĂRIRE PENALĂ

Igor DOLEA*
Doctor habilitat în drept,
profesor universitar

Ecaterina SHAPORDA
studentă anul IV (USM)

REZUMAT

Obiectul analizei sunt instituțiile excluderii și distrugerii probelor administrate la faza de urmărire penală. În acest sens a fost analizată jurisprudența Curții Europene a Dreptului Omului în materia dreptului la un proces echitabil prin prisma probatoriului penal, în special în partea ce ține de principiul „egalității armelor" și contradictorialității, jurisprudență relevantă a Curții Constituționale a Republicii Moldova, prevederile legislative ale altor țări în materia excluderii probelor la faza de urmărire penală. Au fost formulate unele concluzii în ceea ce ține de instituțiile excluderii și distrugerii probelor care pot fi utile în activitatea practică.

Cuvinte-cheie: *excluderea probelor, distrugerea probelor, urmărire penală, partea acuzării, partea apărării, proces echitabil, egalitatea armelor.*

ABSTRACT

The subject of the analysis are the institutions of exclusion and destruction of the evidence administered during the criminal investigation phase. Thereby, the jurisprudence of the European Court of Human Rights in the field of the right to a fair trial in terms of criminal evidence was analyzed, especially in the part related to the principle of „equality of arms" and adversarial proceedings, relevant jurisprudence of the Constitutional Court of the Republic of Moldova, legislation of other countries on the exclusion of evidence at the stage of criminal prosecution. Some conclusions have been drawn regarding the institutions of exclusion and destruction of evidence that may be useful in practical work.

Keywords: *exclusion of the evidence, destruction of the evidence, criminal prosecution, prosecution, defense attorney, fair trial, equality of arms.*

* idolea@irp.md

Introducere

Instituția excluderii probelor administrate cu anumite vicii de procedură sau probelor care nu sunt pertinente constituie obiect de analiză în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului din perspectiva echității procesului. Această instituție, în anumite situații, poate fi examinată și sub aspectul egalității armelor. Dintr-o altă perspectivă, distrugerea imediată a unei probe, considerată în opinia procurorului ca una nelegală, poate genera unele întrebări cu privire la accesul părții apărării la aceasta, pornind de la faptul că odată administrată proba capătă o valoare de interes public.

Procedurile penale ale statelor străine în mod diferit tratează problema respectivă. Totuși, accentul mai mult este pus pe excluderea probei, decât pe păstrarea probei nelegale și posibilitatea de examinare a acesteia la solicitarea apărării.

În procedura națională, aparent, normele sunt clare. Totuși, în activitatea practică sunt întâlnite cazuri când probele au fost nimicite, iar apărarea și instanța au fost lipsite de posibilitatea de a avea acces la acestea.

Prin urmare, excluderea probei din dosar pe de o parte și distrugerea imediată a acesteia, sunt două instituții independente, iar a doua poate fi supusă unor critici privind utilitatea acesteia și riscul de a afecta examinarea obiectivă a cauzei.

Problema respectivă prezintă o actualitate sporită fiind examinată recent și de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, cu pronunțarea ulterioară a hotărârii de declarare a neconstituționalității unor prevederi din Codul de procedură penală, în partea ce se referă la nimicirea probelor.

1. Egalitatea armelor

Excluderea probelor are o tangență cu principiul „egalității armelor" care este o inovație a jurisprudenței Curții Europene, fiind un drept de procedură ce vizează posibilități egale ale părților în cadrul unui proces. Curtea a specificat în mai multe hotărâri[14] cu privire la „egalitatea armelor", că, în calitate de trăsătură inerentă a unui proces echitabil, aceasta implică obligația de a i se oferi fiecărei părți posibilitatea rezonabilă de a prezenta cauza sa în astfel de condiții care să nu o plaseze într-un net dezavantaj în raport cu adversarul său. S-a arătat că „egalitatea armelor" impune instanța să ofere fiecărei părți posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul ei[15].

În acest sens, Curtea acordă o importanță deosebită aparențelor și sensibilității problemelor unei bune administrări a justiției. Principiul egalității armelor se aplică oricărei proceduri, fie ea contencioasă sau grațioasă. Verificând respectarea de către instanțele naționale a principiului discutat în cadrul unei proceduri concrete, instanța europeană are ca misiune să se pronunțe asupra fondului procesului, oricare i-ar fi obiectul: acuzația în materia penală sau contestație a unor drepturi și obligații civile[16]. Totuși, excluderea probelor se poate conforma cu egalitatea armelor doar în măsura în care partea apărării are acces la probele care au fost excluse din dosar. Or, accesul la probele administrate într-o cauză penală este necesar pentru a-i asigura acuzatului posibilitatea pregătirii unei apărări eficiente și complete.

2. Raportul dintre contradictorialitate și egalitate a armelor

S-a constatat că, deși, principiul contradictorialității și cel al „egalității armelor" rezultă din garanția generală a dreptului la un proces echitabil, instanța europeană, totuși, face distincție în ceea ce privește aplicarea lor, îndeosebi, referitor la comunicarea tuturor pieselor dosarului. Astfel, dacă absența comunicării unei piese se raportează doar la una din părți, în timp ce cealaltă parte a cunoscut-o, Curtea examinează situația astfel creată prin prisma principiului „egalității armelor", care, după cum s-a menționat, impune egalitatea părților cu privire la luarea de cunoștință despre toate piesele unui dosar, de natură a conduce la soluția pe care o va pronunța tribunalul.[17] Dimpotrivă, dacă ambele părți au fost private în aceeași măsură de posibilitatea de a lua cunoștință de conținutul unei informații utile propuse judecătorului, fiind lipsite în egala măsură de posibilitatea de a o discuta, situația urmează a fi soluționată cu aplicarea principiului contradictorialității cu exigențele sale.

Potrivit Curții Europene, dreptul la o procedură contradictorie implică, în esență, posibilitatea părților unui proces de a lua cunoștință de toate piesele dosarului și de observațiile prezentate judecătorului, chiar și de cele ce ar proveni de la un magistrat independent, de natură să influențeze decizia, și de a le discuta [18]. În acest sens, proba exclusă nu este prezentată judecătorului, respectiv, nu poate fi pusă în discuție nici contradictorialitatea.

14 A se vedea spre ex: CtEDO Neumeister c. Austriei, 27 iunie 1968; Dombo Beheer c. Olandei, 27 octombrie 1993; Bulut c. Austriei, 22 februarie 1996; De Haes et Gijsels c. Belgiei, 24 februarie 1997; Guillemont v. Franței, 20 decembrie 2005.

15 CtEDO, Ankeil c. Elveției, 23 octombrie 1996; Kress v. Franța, hotărârea din 7 iunie 2001.

16 Corneliu Bârsan. *Op.cit*. p.511.

17 Ibidem p.513.

18 Ibidem p.512.

3. Egalitatea armelor și raporturile dintre învinuit și acuzatorul de stat

Cu toate că nu se aplică în raporturile dintre părți și tribunal, principiul se aplică în raporturile dintre acuzat și acuzare. În doctrină s-a menționat că judecătorul european procedează la o analiză a intervenției procuraturii și a însuși „rolului său real"; astfel, s-a constatat că, deși, statutul și atribuțiile procurorului garantează obiectivitatea intervenției sale, concluziile lui au, totuși, o autoritate deosebită și nu sunt neutre pentru persoana în cauză. În mod firesc, principiul dat își găsește realizare în mod diferit la faza de judecată și la cea de urmărire penală.

În procedura penală națională problema rămâne controversată. Dintr-un punct de vedere, procurorul este parte în proces cu drepturi egale determinate de art.51, de art.6 pct.29 C.pr.pen., care stabilesc că părțile în proces sunt persoanele care în procesul penal exercită funcții de acuzare sau apărare în baza egalității în drepturi și a principiului contradictorialității, cât și de alte articole care creează imaginea egalității părților. Dintr-un alt punct de vedere, însăși Constituția acordă Procuraturii un statut deosebit – statutul de instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției. Articolul 19 alin.(3) din C.pr.pen. include în obligațiile procurorului asigurarea examinării cauzei sub toate aspectele, complet și obiectiv, evidențiind atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea. După cum observăm, statutul procurorului depășește atribuțiile de a fi o simplă parte în proces. Dintr-un alt unghi de vedere acest statut nu creează aparența unui avantaj asupra celorlalte părți. Instanța, întru realizarea principiului „egalității armelor", are misiunea de a menține „echilibrul" necesar desfășurării unui proces echitabil, îndeosebi în ce privește comunicarea între părți asupra tuturor pieselor dosarului, precum și dispunerea de mijloace pentru a-și susține poziția.

Totuși, în pofida tuturor drepturilor garantate părții apărării, în materia probatoriului, partea acuzării mereu va fi favorizată. Aceasta concluzie se datorează faptului că partea acuzării se ghidează de principiul oficialității procesului penal și, prin urmare, are obligația pozitivă de a întreprinde din oficiu toate acțiunile procesuale necesare în scopul administrării probelor. În mod firesc, partea acuzării dispune de posibilități cu mult mai largi în raport cu partea apărării în ceea ce privește administrarea de probe.

Prin urmare, dreptul de a beneficia de probele administrate de către procuror sau ofițerul de urmărire penală la faza de urmărire penală aparține și apărării. Renunțarea la probe nu poate fi acceptată în cazul în care apărarea susține necesitatea aducerii acestora în fața instanței. Cu toate că normele procesual penale indică asupra dreptului părții de a solicita examinarea probei, chiar dacă altă parte renunță la ea, doar la faza de judecată, această regulă, în opinia noastră, trebuie să fie aplicabilă și la faza de urmărire penală. Prin urmare, proba odată administrată de către partea acuzării capătă un statut de interes public.

Aceste considerente justifică existența unor garanții menite să asigure echilibru necesar între respectarea principiului oficialității procesului penal și a obligației pozitive de investigare eficientă a infracțiunii, pe de o parte, și punerea la dispoziția apărării a unor instrumente eficiente pentru asigurarea echității procesului, pe de altă parte.

Din perspectiva probatoriului penal, problema pusă în discuție capătă două conotații: prima – de a prezenta părții opuse probele administrate, a doua – de a avea posibilitatea administrării de probe în condiții egale.

Pornind de la scopul propus în cadrul prezentei analize, ne interesează primul aspect, ce vizează obligația de a prezenta piesele dosarului administrate de către partea acuzării. Referitor la acest aspect, spre exemplu, în cauza Bulut c. Austriei, în care reclamantul a invocat că nu a beneficiat de un proces echitabil, deoarece nu a cunoscut observațiile depuse la dosar de către procuror, Curtea Europeană nu a constatat existența unei încălcări. În speță, procurorul și-a expus poziția cu privire la calea de atac exercitată de către reclamant. Curtea a subliniat că principiul egalității armelor nu depinde de prezența sau absența unei echități suplimentare.[19]

Într-o altă cauză[20], Curtea a constatat deja că accesul nelimitat la materialele dosarului și utilizarea nerestricționată a oricăror note cu posibilitatea de a obține copii ale documentelor relevante, în cazul în care există necesitate, sunt garanții importante ale unui proces echitabil. Nerespectarea unui astfel de acces a cântărit, în aprecierea Curții Europene, în favoarea constatării că principiul egalității armelor a fost încălcat.

Așadar, în ceea ce ține de acces la piesele dosarului, procedura internă prevede o gamă largă de instrumente care se aplică pe parcursul urmăririi penale, cum ar fi: accesul la rezultatele acțiunilor procesuale efectuate cu participarea sau la cererea învinuitului, materialele anexate la demersul de aplicare a arestării preventive, rapoartele de expertiză și în finalul urmăririi penale – accesul la toate materialele cauzei.

În ceea ce privește posibilitatea de a avea acces la unele probe considerate de către procuror ca nelegale și distruse, pot apărea unele semne de întrebare.

19 CtEDO, Bulut c. Austriei, 22 februarie 1996.
20 CtEDO, Matanović c. Croației, 4 aprilie 2017

4. Excluderea probelor din dosarul penal în procedurile statelor străine

În principiu, majoritatea statelor europene prevăd procedura excluderii probelor obținute ilegal în scopul garantării respectării art. 6 paragr. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Totuși, există anumite particularități în această materie.

În unele state, datele obținute prin încălcarea dreptului la respectarea vieții private sunt admisibile în cadrul procesului penal. Totuși, aceste probe sunt examinate și evaluate de către judecător, care apreciază gravitatea încălcării comise la colectarea probei, impactul avut în privința credibilității acesteia și importanța ei pentru stabilirea răspunderii inculpatului. În ceea ce privește probele obținute prin tortură, acestea în mod obligator sunt excluse, cu posibilitatea de a fi folosite în alt dosar împotriva celui acuzat în comiterea torturii.

În alte state, probele obținute prin încălcarea dreptului la respectarea vieții private sunt excluse în mod obișnuit din cadrul procesului penal, chiar dacă există și anumite excepții. Totuși, acestea pot fi admise în proces doar dacă îmbunătățesc situația inculpatului. În mod particular, Codurile de procedură penală conțin anumite prevederi specifice fiecărei țări.

Sistemul german nu conține norme exprese privind excluderea probelor. Totuși, normele prevăd competența instanței de a respinge demersul privind administrarea unei probe dacă există interzicerea expresă în conținutul normei procesuale. La fel, solicitarea de administrare a probei poate fi respinsă doar dacă se va constata că proba este una excedentă din perspectiva notorietății faptului, sau dacă fapta care urmează a fi probată nu are importanță pentru luarea hotărârii, sau faptul este deja probat. Solicitarea privind administrarea probei poate fi respinsă dacă mijlocul de probă este inutilizabil sau imposibil de realizat. În sfârșit, cererea de administrare a probei poate fi respinsă dacă a fost înaintată pentru tergiversarea procesului.[21]

Procedura olandeză prevede că în cazul în care la faza de urmărire penală au fost încălcate prevederile legii procedurale, încălcări care nu pot fi remediate, iar legea nu prevede expres o sancțiune, instanța poate dispune: a) reducerea pedepsei de o manieră direct proporțională cu încălcarea procedurală, în măsura în care vătămarea sau prejudiciul produs pot fi compensate astfel; b) neutilizarea probelor obținute cu încălcarea dispozițiilor procedurale; c) respingerea acuzației, dacă erorile sau omisiunile procedurale afectează dreptul la un proces echitabil.[22]

În procedura franceză principiul libertății probelor admite dovedirea vinovăției prin orice mijloace de probă, cu excepția cazurilor în care legea dispune altfel. Există și unele condiții de admisibiliate a probei: legalitatea și loialitatea.

Procedura franceză utilizează sistemul nulităților actelor care duc la inadmisibilitatea probelor [23].

În procedura italiană, la fel, este prevăzută sancțiunea neutilizării probei care a fost obținută cu încălcarea prevederilor legale. În același timp, caracterul inutilizabil al probei poate fi invocat din oficiu de către instanța de judecată la orice etapă a procedurii.[24]

Regulile federale SUA prevăd excluderea probei dacă administrarea a cauzat încălcarea drepturilor fundamentale, dar și în alte cazuri când regulile procedurale o prevăd [25].

În procedura română, la fel, atât probele obținute prin tortură și probele derivate, cât și probele obținute în mod ilegal nu pot fi folosite în cadrul procesului penal. Nulitatea actului prin care s-a dispus sau s-a autorizat administrarea unei probe, ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei. Probele derivate se exclud dacă au fost obținute în mod direct din probele obținute ilegal și nu puteau fi obținute în alt mod.[26]

În acest aspect, Curtea Constituțională a României a menționat că o probă nu poate fi obținută nelegal decât dacă mijlocul de probă și/sau procedeul probatoriu prin care este obținută este nelegal, aceasta presupunând nelegalitatea dispunerii, autorizării sau administrării probei. Or, nelegalitatea acestora este sancționată de prevederile art.102 alin. (3) din C.pr.pen., prin aplicarea regimului nulității absolute sau relative. Aceasta deoarece nulitățile, așa cum sunt ele reglementate la art. 280-282 din C.pr.pen., privesc doar actele procedurale și procesuale, adică mijloacele de probă și procedeele probatorii, și nicidecum probele în sine, care nu sunt decât elemente de fapt. Prin urmare, este firească aplicarea regimului nulităților, conform art.102 alin. (3) din C.pr.pen., doar actelor prin care s-a dispus sau s-a autorizat proba sau actelor prin care s-a administrat aceasta. Doar aceste acte pot fi lovite de nulitate absolută sau relativă, aceasta din urmă presupunând o încălcare a drepturilor unui participant la procesul penal, ce nu poate fi înlăturată altfel decât prin excluderea probei astfel obținute din procesul penal [27].

21 Codul de procedură penală al Germaniei din 7 aprilie 1987. Paragr. 244 alin. (3/1) Disponibil: https://bit.ly/2ZQcvqE

22 Codul de procedură penală al Regatului Țărilor de Jos din 08.10.2012. Art. 359 alin.(1) Disponibil: https://bit.ly/3q3gTxm

23 Codul de procedură penală al Franței. Art.427 Disponibil: https://bit.ly/3k02Ncc

24 Codul de procedură penală al Italiei. Art.191 alin. (1) Disponibil: https://bit.ly/3wg3aV1

25 Regula 103. Deciziile luate de instanță cu privire la probe. Disponibil: https://bit.ly/3wdTvP1

26 Codul de procedură penală al României din 01.02.2014. Art. 102. Disponibil: https://bit.ly/3GXRYSb

27 Decizia Curții Constituționale a României nr. 383/2015 din 27 mai 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 alin. (2) și ale art. 342-346 din Codul de procedură penală. Disponibil: https://bit.ly/2ZZ2eZo

5. Normele procesual penale și jurisprudența internă în materia excluderii probelor

Normele procesuale impun necesitatea exluderii probelor din materialele cauzei de către procuror în cazul în care acestea sunt obținute contrar prevederilor legale şi cu încălcarea drepturilor bănuitului, învinuitului. Potrivit art. 290 din C.pr.pen. acestea sunt excluse printr-o ordonanță motivată. Probele excluse din dosar se păstrează în arhiva procuraturii.

La fel, excluderea probelor poate fi decisă indirect de către judecătorul de instrucție în temeiul art. 313 alin. (5) din C.pr.pen. prin declararea nulității actului sau acțiunii procesuale atacate. În mod firesc, odată constatată nulitatea actului prin care a fost administrată proba, aceasta devine invalidă.

Aparent normele procesuale sunt clare în acest aspect și nu sunt condiții de interpretări dualiste. Totuși, în activitatea practică erau întâlnite cazuri când în dosare transmise în instanță se păstrau probele excluse. Această situație a fost dezlegată de către Curtea Constituțională. Criticile de neconstituționalitate vizau textul „se exclud din dosar" de la alin. (1) al art. 94 din C.pr.pen. Autorul pretindea că ambiguitatea textului de lege contestat, nu obligă procurorul de a exclude probele, iar aceasta induce instanței de judecată concluzia vinovăției acuzatului în baza unor probe ilegale. Examinând cauza, Curtea a menționat în primul rând că, în pofida opiniei autorului excepției, care a solicitat excluderea unor probe din materialele dosarului în ședința preliminară de judecare a cauzei penale, o asemenea solicitare excede procedurii respective, în cadrul căreia se verifică doar pertinența probelor .

Curtea a arătat, în continuare, că în funcție de etapa la care se constată inadmisibilitatea probei, aplicarea acestei dispoziții în privința unei cauze concrete determină două variante posibile de excludere a probei. Astfel, urmează a fi excluse din dosarul cauzei penale, cu înlăturarea fizică din conținutul său, probele inadmisibile care au fost catalogate astfel la faza urmăririi penale. Pe de altă parte, inadmisibilitatea probei stabilită la etapa judecării cauzei penale impune doar o obligație a instanței de a nu ține cont de ea la adoptarea deciziei sale. Astfel, atunci când dovezile furnizate nu pot conduce la formarea unei convingeri ferme și concordante cu privire la vinovăția persoanei acuzate, instanța de judecată trebuie să aplice principiul *in dubio pro reo,* potrivit căruia orice dubiu profită inculpatului[28] .

6. Excluderea și distrugerea probelor administrate la faza de urmărire penală

În mod firesc, excluderea probelor impune neprezentarea acestora instanței de judecată, cu scopul de a nu admite influențarea propriei convingeri a judecătorului. Însă, acest fapt nu impune nimicirea fizică a probelor. Totuși, o probă exclusă din dosar poate fi examinată, dacă instanța va accepta solicitarea altei părți, fie proba poate fi examinată în cadrul altui dosar de acuzare a persoanei care a administrat-o, de exemplu în caz de tortură.

Pe de altă parte, proba distrusă fizic, evident, pierde orice funcționalitate. Prin urmare, distrugerea fizică a unei probe excluse din dosar, la modul practic, nu produce vreun beneficiu în procesul de stabilire a adevărului, în cazul în care proba exclusă va fi păstrată în condiții de siguranță. Totuși, se pare, că în activitatea practică interpretarea este neuniformă. O asemenea interpretare neuniformă este condiționată de prevederile art. 132^5 alin (5) din C.pr.pen. potrivit cărora în cazul în care constată că măsura s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor ordonanței/încheierii de autorizare, procurorul sau judecătorul de instrucție declară nul procesul-verbal și dispune prin ordonanță/încheiere nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații.

Pe de altă parte, prevederile alin.(15) art.132^9 C.pr.pen. care prevedeau că după finalizarea perioadei de autorizare a interceptării și înregistrării judecătorul de instrucție decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, au fost declarate neconstituționale. Curtea a menționat că în pofida faptului că norma legală din alin.(15) art.132^9 C.pr.pen. satisface cerințe cu privire la respectarea standardului calității legii și cele cu privire la legitimitatea scopului urmărit, sunt defecte în ceea ce privește existența unui echilibru corect între principiile concurente (dreptul la un proces echitabil și dreptul la respectarea vieții private al altor persoane). În concordanță cu jurisprudența CtEDO[29], Curtea Constituțională a notat că articolul 132^9 alin. (15) din C.pr. pen. nu prevede posibilitatea apărării de a participa la procesul decizional cu privire la evaluarea pertinenței informațiilor interceptate, acestea din urmă putând fi nimicite până la examinarea cauzei de către instanțele de fond, astfel fiind atribuită o protecție mai mare dreptului la respectarea vieții private al altor persoane și interesului judecării cu celeritate a

28 Decizia Curții Constituționale a RM nr 47 din 22 mai 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr.56g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 94 alin.(1) din Codul de procedură penală (excluderea probelor din dosarul penal). Disponibil: https://bit.ly/3BGIvuk

29 CtEDO, Dumitru Popescu v. România [nr. 2], 26 aprilie 2007, § 78, Janatuinen v. Finlanda, 8 decembrie 2009, § 45), ș.a.

procesului penal, în defavoarea drepturilor la un proces echitabil și la apărare ale acuzatului.[30]

Așadar, actualmente o normă procesual penală prevăzută în art. 132[5] alin. (5) care indică ca atribuție a procurorului sau judecătorului de instrucție competența de a declara nul procesul-verbal și a dispune prin ordonanță/încheiere nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale de investigații, contrazice în opinia noastră raționamentelor expuse de către Curtea Constituțională.

Concluzie

Statutul procurorului în procesul penal nu poate fi echivalat cu o simplă parte în proces, acesta având anumite obligații pozitive constituționale de a contribui la asigurarea echității procesului și la stabilirea circumstanțelor obiective ale cauzei. Acest fapt impune procurorului obligația de a asigura respectarea și a principiului „egalității armelor" la faza de urmărire penală, inclusiv în materia probatoriului penal.

Dreptul procurorului sau ofițerului de urmărire penală de a beneficia de probele administrate la faza de urmărire penală aparține, în mod firesc, și apărării. Renunțarea la aceste probe nu poate fi acceptată dacă apărarea susține necesitatea aducerii acestora în fața instanței. Regula, potrivit căreia de proba prezentată de o parte poate beneficia partea opusă urmează a fi aplicată și la faza de urmărire penală, dat fiind faptul că proba odată administrată de către partea acuzării capătă un statut de interes public.

În acest sens, nimicirea imediată a purtătorului material de informații și a materialelor fără punerea la dispoziția apărării a acestor materiale nu asigură pe deplin respectarea principiului egalității armelor și, implicit, a dreptului la un proces echitabil.

30 Hotărârea Curții Constituționale a RM nr.31 din 23 septembrie 2021 Privind excepția de neconstituționalitate a articolului 132[9] alin. (12) și alin. (15) din Codul de procedură penală. Disponibil: https://bit.ly/3mFXiBh